

mine Lanter ikke noget Birkeligt for sig, og den Antipathi, der kan være imellem Kjøbstæder og Land, burde ikke gives Næring. Hvis Sagen derfor nu forelaa til endelig Afgjørelse, vilde jeg se mig nødt til at stemme imod den, idet jeg hverken vil være med til at give denne Antipathi Næring eller være med til at gjøre et saadant Tilbagefald som det, der her foreslaas, fra hvad vi vedtog i 1857, og derved gaa imod den i Grundloven tilfugte Ret for Borgerne til at ernære sig paa loovlig Maade. Jeg skal imidlertid stemme for Lovforslaget, da det endnu har flere Stadier at tilbagelægge. Der er maatte rigtignok ikke stor Sandsynlighed for, at det andet Thing vil gaa imod Kjøbstædemissionen, idet flere af dennes Medlemmer jo sidde i Folkethinget og vistnok ville tage deres eget Varn under Armene.

Formanden: Jeg maa dog gjøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at for Landssthingets Vedkommende er denne Behandling det sidste Trin, Sagen har at gjenmeengaa. Det vilde vistnok ikke være rigtigt, om man i noget af Thingene vilde betragte den endelige Afstemning over et Lovforslag som noget blot Foreløbigt.

Brasch: Det forekommer mig dog, at den Udtalelse, vi nys hørte, ikke bør hengaa aldeles uimodsagt. Det ærede Medlem har fundet Anledning til at neblægge Indsigelse mod den Lanke, som ligger til Grund for det foreliggende Lovforslag, idet han mener, at man derved giver den Opfattelse Næring, at Kjøbstæderne skulle indtage en privilegeret Stilling. Ingen Feiltagelse kan være større end denne. Kjøbstæderne ere fuldstændig orienterede og vide, at de ikke skulle indtage en saadan Stilling. Lovforslagets Hensigt er kun at regulere Loven af 29de Decbr. 1857. Det blev ved 1ste Behandling udtalt fra flere Sider og ogsaa af mig, at, efterat denne Lov havde virket i 15 Aar, var man kommen til den Erfaring, at den led af enkelte Mangler, som burde rettes. Som det ærede Medlem selv meget rigtigt bemærkede, har der fra Kjøbstædernes Side hævet sig stærke Stemmer for, at Loven af 1857 havde givet Kjøbstæderne deres Banesaar, og af Hensyn til disse Nøster fandt Indenrigsministeren det passende at nedsætte en Kommission til at overveje, hvortil egentlig Brøsten laa. Jeg tror, at Ministeren ikke kunde have foretaget noget mere passende Skridt. Der blev altsaa nedsat en Kommission, og den var, som jeg allerede bemærkede ved Sagens 1ste Behandling, fuldstændig orienteret. Den kjendte den Basis, hvorfra den skulde gaa ud, og den gjorde sig til Opgave i korte og klare Træk at fremhæve Manglerne ved Loven af 1857 og at gjøre Indstillinger om disses Afhjælpning. Naar

det ærede Medlem mente, at disse Indstillinger og dernæst, hvad der forelaa i Lovforslaget, var af saa liden Bægt, at det i Grunden slet ikke burde være kommet frem, saa skal jeg gjøre opmærksom paa, at, hvad der foresligger i dette Lovforslag, ikke er den eneste Frugt af Kommissionens Nedsættelse, men at denne har givet Impulsen ogsaa til andre Love. Det er i alt Fald ikke urimeligt at antage, at det er paa Foranledning af Kommissionen, at Regjeringen har taget Initiativet til Skoleloven, til Fattigloven, til Loven om Landdistrikters Indlemmelse i Kjøbstæderne og flere andre. Som sagt, jeg tror, det kan siges med Sandhed, at Kjøbstæderne ere fuldstændig orienterede og ikke gjøre Fordring paa nogen privilegeret Stilling, men kun paa, at Forholdene skulle ordnes, paa en for det Hele tilfredsstillende Maade. Det er imidlertid en Opfattelse, der altsor ofte gaar igjen, at Kjøbstæderne skulde ville usurpere Noget, skulde ville attraa Noget i Form af Monopol, og naar det ærede Medlem talte om, at der var Uoverensstemmelse imellem Kjøbstæder og Land, saa har jeg en Mistanke om, at denne Uoverensstemmelse aldeles vilde svinde bort, naar Kjøbstæderne blot vilde gjøre visse politiske Opfattelser gjældende. Men det er det Giendommelige, at Kjøbstæderne, skjøndt de maatte vilde handle i deres egen Interesse ved at dele Opfattelse med et Parti, der derved let kunde blive Flertallet, dog ikke derfor fornægte, hvad det Heles Interesse kræver, og naar det altsaa siges, at Kjøbstæderne ere i Uoverensstemmelse med Landet, saa tillader jeg mig at tro, at Uoverensstemmelsen ligger der, hvor jeg har antydet.

Scholer: Jeg skal ikke indlade mig med det ærede Medlem i en Diskussion om politiske Forhold, thi det ligger ikke for her; men i Virigt kunde vi maatte der være enige i Meget. Derimod skal jeg gjentage, hvad jeg udtalte ved 2den Behandling, at, da man i 1857 gav Næringsloven, var jeg blandt dem, der holdt igjen og vilde fastsætte en større Overgangstid, thi det, jeg altid holder paa, naar man skal omstabe Noget, der har bestaaet i Aarvækker, for ikke at sige i Aarhundreder, er, at man skal gaa frem med Forsomhed og ikke være for radikal. Derfor hørte jeg den Gang til dem, som vilde have, at Næringsloven snart skulde træde i Kraft efter et Lidsrum af 15 Aar. Smidlertid blev vi, der havde denne Mening, overstemte, og Loven kom til at træde i Kraft efter 5 Aars Forløb. Nu er dette imidlertid et overvundet Stadium, nu har Næringsloven virket i en Række af Aar, uden at den — og det var det, som jeg og flere frygtede for — har skadet de Næringsdrivende i Kjøbstæderne synderlig, og det vilde efter min Overbevisning være urigtigt, om man nu, efterat Næringsloven har bestaaet i saa mange Aar, atter vilde gjøre et